

نهادهای علم‌سنجی در ایران

■ داریوش علی‌محمدی^۱

عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت معلم تهران

مقدمه

قریب به یک دهه است که علم‌سنجی و نتایج آن به‌عنوان یکی از روش‌های نوین ارزیابی فعالیت‌های علمی در حوزه‌های مختلف دانش بشری مورد توجه دولتمردان ایرانی قرار گرفته است. طی این دوره شاهد استخراج و آمایش روزافزون داده‌های استنادی به‌مثابه آیینۀ تمام‌نمای روند پیشرفت علم در ایران بوده‌ایم؛ تقریباً هر ماه شاهد انتشار خبری هستیم که مقام ایران را به‌تنهایی یا در مقایسه با یک کشور یا گروهی از کشورها از لحاظ حجم تولید اطلاعات علمی و جلب توجه در سطح بین‌المللی، به بیان دیگر در یافت استنادات نشان می‌دهد. در این میان آنچه به این جریان دامن می‌زند مقایسه‌ای است که میان دوره‌های زمانی مختلف انجام شده و نشان می‌دهد که آیا افزایش کمی قابل مشاهده بوده است یا نه. به هر روی فارغ از معایب رویکرد فعلی ایرانیان به علم‌سنجی، این نوشته می‌کوشد نهادهای مرتبط با علم‌سنجی را در ایران به‌اختصار معرفی کند.

دوران، محمود بابایی، پرویز شه‌ریاری و مریم خسروی اعضاء هیئت علمی پژوهشگاه و همکار پژوهشکده محسوب می‌شوند. در چهارچوب رویکرد پژوهشگاه به مفهوم علم‌سنجی تا کنون کتاب‌های زیر منتشر شده است:

- دانش ایران در سطح بین‌المللی سال ۲۰۰۵
- دانش ایران در سطح بین‌المللی سال ۲۰۰۴
- دانش ایران در سطح بین‌المللی سال ۲۰۰۳
- دانش ایران در سطح بین‌المللی سال ۲۰۰۲
- دانش ایران در سطح بین‌المللی سال ۲۰۰۱
- دانش ایران در سطح بین‌المللی سال ۲۰۰۰
- دانش ایران در سطح بین‌المللی سال ۱۹۹۹

گفتنی است که محتوای کتاب‌های فوق‌الذکر در قالب سامانه دانش ایران به‌صورت برخط و رایگان از طریق وبگاه پژوهشگاه در اختیار کاربران قرار داده شده است. همچنین طرح‌هایی نیز به مرحله اجرا درآمده که از آن میان می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- بررسی گوناگونی نگارش نام پدیدآوران ایرانی در پایگاه اطلاعاتی آی. اس. آی؛
- بررسی رفتار استنادی فارغ‌التحصیلان دو گروه آموزشی علوم انسانی و فنی مهندسی؛
- تحلیل استنادی مقالات نشریه علوم اطلاع‌رسانی (۱۳۸۱ - ۱۳۵۱)؛
- طراحی الگوی تحلیل اطلاعات پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها؛

پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات (پژوهشکده علم‌سنجی و تحلیل اطلاعات)

پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات پژوهشگاهی وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است که با بیش

از چهل سال سابقه به‌منظور پاسخگویی به بخشی از نیازهای پژوهشی کشور در حوزه علوم و فناوری اطلاعات و مدیریت مدارک علمی تأسیس شده است. این پژوهشگاه از نظر فعالیت کاملاً مستقل عمل می‌کند و اهداف آن طبق اساس‌نامه، فعالیت تحقیقاتی علوم و فناوری اطلاعات، گردآوری و اشاعۀ اطلاعات و مدارک علمی به‌منظور رفع نیازهای اطلاعاتی در این زمینه و تلاش برای ایجاد شبکه اطلاعات علمی در کشور است. بدین منظور تاکنون پایگاه‌های اطلاعات علمی متعددی راه‌اندازی شده که پاسخگوی نیازهای اطلاعاتی مختلف کاربران بوده است.

پژوهشکده علم‌سنجی و تحلیل اطلاعات یکی از سه پژوهشکده وابسته به پژوهشگاه است که به‌تازگی راه‌اندازی شده و درصدد است با هدف تحلیل روند تولید اطلاعات علمی ایران به‌تنهایی و در مقایسه با سایر کشورها تصویر روشنی از روند حرکت علمی ایران ارائه کند. این پژوهشکده هم‌اکنون توسط دکتر حمیدرضا جمالی عضو هیئت علمی گروه مطالعات کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه تربیت معلم مدیریت می‌شود. دکتر بهزاد

• بررسی روش‌شناسی پایان‌نامه‌های روان‌شناسی.

در کنار تولید پایگاه‌ها، مرکز منطقه‌ای را باید از حیث توجه به مفاهیم علم‌سنجی یکی از پیش‌تازان این حوزه، نه تنها در ایران بلکه در سطح کشورهای اسلامی دانست

مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری

مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری که پیش از این کتابخانه منطقه‌ای علوم و تکنولوژی شیراز نامیده می‌شد، فعالیت خود را در اواخر

دهه شصت و به‌عنوان یک مرکز تحویل مدرک آغاز کرد. این کتابخانه در ابتدا در سطح کشور و با هدف تأمین مدارک مورد نیاز دانش‌پژوهان به ارائه خدمات پرداخت و پس از مدت کوتاهی دامنه خدمات خود را به خارج از ایران بسط داد. در دهه‌های هفتاد و هشتاد این کتابخانه همراه با تغییر رویکرد، تغییر نام داده و با حمایت وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اقدام به تأسیس دفاتر نمایندگی در کشورهای سوریه و اردن کرد. هم‌اکنون این مرکز با در اختیار داشتن کادری مجرب و مدیریتی توانمند به‌عنوان یکی از نهادهای اثرگذار در حوزه اطلاع‌رسانی شناخته شده است.

مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری به‌عنوان یکی از نهادهای سیاستگذار در امر اطلاع‌رسانی ایران طبیعتاً در طرح‌های گوناگونی وارد شده است؛ از جمله باید به تولید پایگاه‌های اطلاعاتی و انتشار کتاب‌ها و مجلات علمی اشاره کرد. مرکز با تولید تعداد زیادی پایگاه اطلاعاتی یکی از پیش‌تازان این حوزه

در ایران بوده است. پایگاه‌های موتور جست‌وجوی جامع، اسناد الکترونیکی، بانک اطلاعات دانش‌آموختگان تحصیلات تکمیلی علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران، بانک اطلاعاتی پرسش‌نامه‌ها و آزمون‌های استاندارد پایان‌نامه‌های علوم تربیتی و روان‌شناسی ایران، پایان‌نامه‌های الکترونیکی فارسی (چکیده)، پایگاه اطلاعاتی کتابخانه‌های دانشگاهی کشور، پایگاه سنجش نیازهای اطلاعاتی، شبکه ملی کتاب‌های ایران، طرح‌های تحقیقاتی، کتاب‌های الکترونیکی، مقاله‌های الکترونیکی انگلیسی، مقاله‌های الکترونیکی فارسی، مقاله‌های روزنامه‌ها، مقاله‌های کنفرانس‌ها، نشریات الکترونیکی، نقشه‌ها و اطلس‌های الکترونیکی، ایران کامپنیدیکس، ایران لیزا، دانشوران معاصر ایران، راه و ترابری، زلزله، سوخت و انرژی، سیل، صنایع ایران، صنایع و استانداردهای متالورژی، محیط زیست، معادن کشور، ایران ژورنال و نیز چند پایگاه اطلاعاتی انگلیسی از جمله محصولات این مرکز به‌شمار می‌روند. در کنار تولید پایگاه‌ها مرکز منطقه‌ای را باید از حیث توجه به مفاهیم

- اجرای نظام آگاهی‌رسانی بر روی ISI فارسی؛
- بازنویسی نمایه‌ استنادی علوم ایران به‌منظور افزودن گزینه‌های جدید فارسی، عربی و انگلیسی؛
- گزارش استنادی نمایه‌ استنادی علوم ایران (ISI Citation Report + h Index)؛
- بازنویسی پایگاه همایش‌های پراستناد فارسی، عربی و انگلیسی؛
- پایگاه اطلاعاتی پرسش‌نامه‌ها و آزمون‌های استاندارد پایان‌نامه‌های علوم تربیتی (سال‌های ۱۳۸۴ - ۱۳۸۶)؛

پایگاه استنادی علوم جهان اسلام

پایگاه استنادی علوم جهان اسلام پیرو مصوبه‌های نهمین مجمع عمومی وزاری آموزش و پرورش کشورهای اسلامی در سال ۱۳۸۶ در رباط پایتخت مراکش، چهارمین نشست وزاری آموزش عالی کشورهای اسلامی در سال ۱۳۸۷ در باکو پایتخت آذربایجان و نیز جلسه ۶۲۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی به‌عنوان پایگاه استنادی مستقل و خاص دانشمندان جهان اسلام تأسیس شد. این پایگاه در ابتدا به‌صورت بخشی از مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری فعالیت خود را آغاز کرد و پس از مدتی تبدیل به نهادی شد که مستقلاً به امر گردآوری و تحلیل داده‌های استنادی انتشارات کشورهای اسلامی می‌پردازد. مأموریت اصلی پایگاه استنادی علوم جهان اسلام تدوین منبعی برای قضاوت صحیح در مورد روند پیشرفت علم در کشورهای اسلامی است. بر مبنای استنتاجات این پایگاه کشورهای عضو قادر خواهند بود سیاست‌های علمی خود را بهبود بخشند. به همین دلیل در حال حاضر اطلاعات این پایگاه هم‌زمان به چهار زبان فارسی، عربی، انگلیسی و فرانسوی تولید می‌شود. پایگاه به‌منظور نمایه‌سازی نشریات و همایش‌ها پیرو سیاستی مدوّن است و در مورد شیوه‌های استناددهی درون‌متنی و برون‌متنی رویه‌های تعریف‌شده‌ای را مبنای فعالیت خود قرار داده است. از جمله محصولات این پایگاه می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- گزارش‌های استنادی نشریات فارسی؛
- نمایه استنادی علوم ایران؛
- طلایه‌داران علم ایران؛
- فهرست مندرجات فارسی؛
- پایگاه همایش‌های پراستناد فارسی؛
- نظام آگاه‌رسانی استنادی فارسی؛
- نظام شاخص‌های عملکردی نشریات فارسی؛
- پایگاه تحلیل داده‌های نشریات فارسی.

علم‌سنجی یکی از پیش‌تازان این حوزه، نه تنها در ایران بلکه در سطح کشورهای اسلامی دانست. پروژه ارزیابی وبگاه دانشگاه‌ها که بر اساس آخرین نتایج آن دانشگاه تهران در مرتبه اول قرار گرفته است یکی از عمده‌ترین حوزه‌های تمرکز این نهاد بر شاخص‌های سنجش علم است. از دیگر زمینه‌های سرمایه‌گذاری مرکز در حوزه علم‌سنجی می‌توان به طرح‌های تحقیقاتی اجراشده اشاره کرد. فهرست برخی از این طرح‌ها در زیر آمده:

- ایجاد پایگاه اطلاعاتی فهرست مندرجات نشریات لاتین موجود در کتابخانه منطقه‌ای و بارگذاری آن در وب؛
- پایگاه اطلاعاتی آثار علمی و پژوهشی اعضاء هیئت علمی وزارت علوم تحقیقات و فناوری؛
- گزارش‌های استنادی نشریات معتبر فارسی و کشورهای اسلامی؛
- نمایه استنادی علوم ایران و کشورهای اسلامی.

پایگاه به‌منظور نمایه‌سازی نشریات و

همایش‌ها پیرو سیاستی مدوّن است و در

مورد شیوه‌های استناددهی درون‌متنی و

برون‌متنی رویه‌های تعریف‌شده‌ای را مبنای

فعالیت خود قرار داده است

همچنین تعدادی طرح پژوهشی دیگر در دست اجراست؛ از آن جمله موارد زیر قابل معرفی است:

- ارزیابی وبگاه دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - دانشگاه‌های آزاد اسلامی؛
- ایجاد نسخه عربی و انگلیسی نمایه استنادی علوم ایران؛
- ایجاد نسخه عربی و انگلیسی آگاهی‌رسانی استنادی؛
- طراحی و تولید پایگاه تمام متن مجموعه مقالات کنفرانس‌ها، همایش‌ها و کنگره‌های علمی برگزارشده در ایران (سال‌های ۱۳۸۱ - ۱۳۸۵)؛
- مجموعه مقالات کنفرانس‌های علمی مرکز استنادی علوم کشورهای اسلامی (جمهوری اسلامی ایران)؛
- بررسی وضعیت تولیدات علمی ۲۰ کشور برتر علمی دنیا؛
- تحلیل استنادی نشریات فارسی حوزه علوم انسانی در پایگاه ISI (سال‌های ۱۳۸۲ - ۱۳۸۶)؛
- تمام متن ساختن پایگاه اطلاعاتی نمایه استنادی ISI؛
- طراحی و تولید نسل جدید ساختار پایگاه ISC؛
- طراحی و تولید فهرست مندرجات ISC فارسی، عربی و انگلیسی؛

پژوهشکده علم‌سنجی و تحلیل اطلاعات یکی از سه پژوهشکده وابسته به پژوهشگاه است که به تازگی راه‌اندازی شده و در صدد است با هدف تحلیل روند تولید اطلاعات علمی ایران به تنهایی و در مقایسه با سایر کشورها تصویر روشنی از روند حرکت علمی ایران ارائه کند

از خدمات ویژه این پایگاه می‌توان به ارائه ضریب تأثیر نشریه‌های علمی - پژوهشی، مقاله‌های پر استناد و مقاله‌های داغ اشاره کرد.

مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور (گروه پژوهشی علم‌سنجی)

مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور سازمانی پژوهشی است که با اجرای پژوهش‌های بنیادی، کاربردی و توسعه‌ای در سطح ملی و فرابنگاهی به منظور توسعه فرآیندها و برون‌دادهای سیاست‌گذاری علم و فناوری کشور، ارائه خدمات پژوهشی و مشاوره‌ای به سازمان‌های تصمیم‌گیر و سیاستگذار در حوزه علم و فناوری و نیز اشاعه نتایج پژوهشی در راستای ترویج تفکر علمی و توجه به پژوهش در جامعه فعالیت می‌کند. اگرچه تأسیس این مرکز از لحاظ قانونی به سال ۱۳۵۹ باز می‌گردد اما فعالیت چشمگیر و اثرگذار آن در یک دهه اخیر قابل بررسی است. در این مرکز شش گروه تحقیقاتی مشغول به فعالیت هستند که یکی از آنها گروه علم‌سنجی است.

این گروه در سال ۱۳۸۱ با هدف مطالعه کمی و کیفی علم و فناوری بر مبنای شاخص‌های بین‌المللی؛ تعریف شاخص‌های مورد نیاز برای اندازه‌گیری توان علمی؛ تحول کیفی و کمی علم در سطوح مختلف کشوری، منطقه‌ای و بین‌المللی؛ مطالعه در زمینه رتبه‌بندی علمی - پژوهشی دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی

کشور؛ تهیه گزارش ملی تحقیقات؛ تعریف شاخص‌های مربوط به اعتبارات پژوهشی و سنجش آن در مقیاس ملی و بین‌المللی؛ و تعریف شاخص‌های مربوط به پرسنل علمی و فنی تأسیس شد. اولویت‌های پژوهشی این گروه عبارتند از: انجام مطالعات تطبیقی و مروری در نظام ملی سنجش علم و فناوری؛ تدوین، تبیین، اصلاح و بومی‌سازی روش‌ها، استانداردها و شاخص‌های سنجش و ارزیابی علم و فناوری در کشور؛ و تهیه گزارش ملی سالیانه علم و فناوری کشور. اهم فعالیت‌های گروه تا کنون را می‌توان چنین برشمرد:

- ارزیابی عملکرد بخش تحقیقات دانشگاهی در دو برنامه اول و دوم توسعه (گزارش)؛
- بررسی شاخص‌های R&D در چند کشور منتخب

تأسیس کمیته علم‌سنجی از برنامه‌های سال جاری معاونت تحقیقات و فناوری در وزارت بهداشت است. جهت‌گیری مناسب در توسعه علمی کشور از طریق سنجش دائمی و ترسیم چشم‌اندازها از اهداف این کمیته تعریف شده است

- (گزارش)؛
- تحلیلی از روند تولید علم در جهان در دهه ۹۰ و جایگاه ایران در آن (گزارش)؛
- تولید علمی ایران در سال‌های ۲۰۰۳، ۲۰۰۴ و ۲۰۰۵ (سه گزارش)؛
- تحولات علمی ایران در سطح جهان (گزارش)؛
- رده‌بندی ظرفیت علم و فناوری ۱۵۰ کشور دنیا (گزارش)؛
- رتبه‌بندی ۵۰۰ دانشگاه برتر جهان به همراه ۱۰۰ دانشگاه برتر آسیا، اروپا و آمریکا (گزارش)؛
- پیش‌بینی وضعیت علمی ایران در سال ۲۰۲۵ (گزارش)؛
- سی سال تولید علم ایران (کتاب)؛
- نشر کتاب در ایران (کتاب)؛
- راهنمای فراسکاتی: دستورالعمل یکسان پیشنهادی سازمان همکاری و توسعه اقتصادی اروپا (OECD). (کتاب)؛ و
- وضعیت تولیدات علمی ایران و کشورهای منطقه در سال ۲۰۰۵ و ۲۰۰۶ بر اساس آمار مؤسسه اطلاعات علمی (ISI).
- از میان طرح‌ها و برنامه‌های جاری گروه نیز می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:
- شناسایی و تعریف عناصر دخیل در علم‌سنجی و فناوری‌سنجی با رویکرد ملی (با نگاهی به تجربه ایران) طرح مصوب سال ۱۳۸۶ - در حال اجرا؛
- انجام مطالعات تطبیقی و مروری در نظام ملی سنجش علم و فناوری برخی کشورهای دیگر؛
- تدوین و اصلاح طرح و ساختار نظام سنجش و ارزیابی فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیئت علمی دانشگاهی و غیردانشگاهی کشور به تفکیک گروه‌های تخصصی؛
- شناسایی و تعریف ساختار و ویژگی‌های هر یک از مراکز سنجش و ارزیابی علم و فناوری در کشور و تعیین جایگاه آنها در نظام ملی سنجش و ارزیابی علم و فناوری کشور؛
- تدوین ضوابط و استانداردهای لازم برای انتشار تولیدات علمی کشور؛
- شناسایی و ارائه پیشنهادات لازم در خصوص اصلاح آیین‌نامه‌ها و قوانین و مقررات مربوط به سنجش و ارزیابی علم و فناوری در کشور؛
- تدوین، تبیین، اصلاح و بومی‌سازی روش‌ها، استانداردها و شاخص‌های سنجش و ارزیابی علم و فناوری در کشور؛
- شناسایی، تدوین و تبیین دیگر ساختارها و ملزومات لازم برای ایجاد نظام ملی سنجش علم و فناوری در کشور؛
- تحلیل استنادی تولیدات علمی؛
- آسیب‌شناسی رفتار استنادی جامعه علمی ایران؛
- بررسی تولید علم در جهان و تحلیل جایگاه آن در ایران؛ و
- بررسی ساختار و روند تولید علم در ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی و شناسایی مؤلفه‌های مؤثر در رشد کمی و کیفی آن؛
- تهیه گزارش ملی سالانه علم و فناوری کشور، بر اساس تجزیه و تحلیل آماری بر روی یافته‌ها و شاخص‌های مورد نظر.

از عمده‌ترین طرح‌های پژوهشی اجرا شده در این گروه می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- طرح شناسایی و تعریف عناصر دخیل در علم‌سنجی و فناوری‌سنجی با رویکرد ملی؛
- تدوین گزارش تولیدات علمی کشور در بازه‌های مختلف زمانی (یک‌ساله، ده‌ساله و ...); و
- طرح بازشناسی ارتباط شاخص‌های علم، فناوری و نوآوری با اثربخشی آنها و طراحی چهارچوب کامل سنجش علم، فناوری و نوآوری در ایران.

این گروه همچنین موفق به انتشار کتاب‌های «وضعیت تولیدات علمی ایران و کشورهای منطقه در سال ۲۰۰۵ و ۲۰۰۶ میلادی بر اساس آمار مؤسسه اطلاعات علمی، تحلیلی بر اشاعه دانش ایران در جهان (۱۹۹۳ تا ۲۰۰۷)» و «سنجش علم، فناوری و نوآوری: مفاهیم و شاخص‌های بین‌المللی» شده است. در حال حاضر دکتر عبدالرضا نوروزی چاکلی عضو هیئت علمی گروه آموزشی علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه شاهد مدیریت گروه علم‌سنجی را بر عهده دارد و از همکاری دکتر حمزه علی نورمحمدی و دکتر محمد حسن‌زاده اعضاء هیئت علمی گروه‌های آموزشی علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه‌های شاهد و تربیت مدرس بهره می‌برد.

معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (کمیته علم‌سنجی)

تأسیس کمیته علم‌سنجی از برنامه‌های سال جاری معاونت تحقیقات و فناوری در وزارت بهداشت است. جهت‌گیری مناسب در توسعه علمی کشور از طریق سنجش دائمی و ترسیم چشم‌اندازها از اهداف این کمیته تعریف شده است. با توجه به اینکه ترسیم چشم‌انداز و مسیر آینده هم‌اکنون در کارگروه‌های نقشه جامع علمی کشور وزارتین علوم و بهداشت و نیز معاونت علم و فناوری ریاست جمهوری در حال انجام است و نتایج این کارگروه‌ها در آینده نزدیک منتشر خواهد شد نیاز به سیستمی است که اجرای این بندها را مورد سنجش قرار دهد. در واقع با تشکیل این کمیته می‌توان مشخص کرد حوزه بهداشت و درمان در کجای این چشم‌انداز قرار دارد، چه ضعف‌هایی بر فعالیت‌های مترتب است و چه بخش‌هایی را باید تقویت کرد. در این کمیته همچنین می‌توان وضعیت خود را در مقایسه با سایر کشورها سنجید.

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (کمیته علم‌سنجی)

اخیراً وزارت علوم، تحقیقات و فناوری نیز در سال ۱۳۸۷ اعلام کرد قصد دارد به‌منظور جلوگیری از سوء استفاده‌های علمی یک کمیته علم‌سنجی تشکیل دهد. به دنبال ابلاغ قانونی از سوی ریاست جمهوری مبنی بر اینکه تخلف از ضوابط و مقررات اخلاق در پژوهش‌ها و سوء استفاده از مالکیت معنوی یافته‌های پژوهشی نظری و عملی دیگران جزء تخلفات انتظامی و جرائم اعضاء

هیئت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی کشور محسوب می‌شود، یک کمیته داور و یا کارگروه ویژه در اداره کل امور پژوهشی وزارت علوم تشکیل شد که بخشی از آن کمیته علم‌سنجی است. برخی رؤسای دانشگاه‌ها و صاحب‌نظران نیز در این کمیته حضور دارند تا راهکارهایی برای جلوگیری از سوء استفاده‌های علمی تدوین کنند. این وزارتخانه همچنین در سال‌های اخیر به دنبال تشکیل یک کمیسیون علم‌سنجی نیز بوده است که وظایفی نظیر کمک به بازنگری آیین‌نامه‌های ارتقاء اعضاء هیئت علمی و هماهنگ‌سازی رصد فعالیت‌های علمی کشور را دنبال می‌کرده است.

دیگر نهادهای و فعالیت‌های مرتبط با علم‌سنجی

هم‌اکنون در بسیاری از دانشگاه‌های کشور فعالیت علم‌سنجی مورد توجه قرار گرفته است. علت، توجه ویژه‌ای است که طی چند سال اخیر از سوی رؤسای دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی، صرف ارتقاء جایگاه مؤسسه متبوعشان در میان مراکز مشابه شده است. این دانشگاه‌ها با تشکیل کمیته‌ها و کارگروه‌های علم‌سنجی می‌کوشند ضمن ارزیابی انتشارات اعضاء هیئت علمی توجه آنها را به این مقوله جلب کرده و از طریق افزایش آگاهی امکان رشد کیفی تولیدات فکری را فراهم سازند. در حال حاضر یکی از فعال‌ترین کمیته‌های علم‌سنجی در دانشگاه تهران مستقر است.

از این گذشته تا کنون تعداد قابل توجهی پایان‌نامه کارشناسی ارشد و دکترا در دانشگاه‌های مختلف دفاع شده است. این تحقیقات عمدتاً در چهارچوب گروه‌های آموزشی کتابداری و اطلاع‌رسانی و با هدایت اعضاء هیئت علمی این رشته سامان گرفته است. اگرچه سنتاً وجه غالب این تحقیقات تحلیل استنادی بوده، دیر زمانی است که مطالعات استنادی نیز در خدمت سنجش علم و فناوری قرار گرفته و از طریق فراهم ساختن داده‌های خام سیاستگذاری کلان علم را مهیاتر کرده است.

پی‌نوشت

1. webliographer@gmail.com

مآخذ

1. <http://irandoc.ac.ir/>
2. <http://iranknowledge.irandoc.ac.ir/>
3. <http://nrsp.ac.ir/>
4. <http://www.isc.gov.ir/>
5. <http://www.ksna.ir/introducin-university-science-centers/21-university-science-center-news/2042-1387-12-21-05-23-12.html>
6. <http://www.pezeshk.us/?p=12184>
7. <http://www.srlst.com/rlst-frs.htm>

اخیراً وزارت علوم، تحقیقات و فناوری نیز در سال ۱۳۸۷ اعلام کرد قصد دارد به‌منظور

جلوگیری از

سوء استفاده‌های

علمی یک کمیته

علم‌سنجی تشکیل

دهد